

Talepapir

Talepapir ifm. lukket samråd vedr. B1 tirsdag den 29. april 2014

Bertel Haarder (V), Jens Henrik Thulesen Dahl (DF) og Villum Christensen (LA) har stillet beslutningsforslag B1 om forskning og efteruddannelse inden for grundskolens fag.

Den 29. april 2014

Ref.-nr. 14/003693-12

I forlængelse heraf er der i første omgang stillet

Samrådsspørgsmål A:

Vil ministeren kommentere beslutningsforslag B 1 om efteruddannelse og forskning i grundskolens fag i lyset af Folkeskolens indlysende aktuelle behov for mere og bedre efteruddannelse, jf. oplæggene ved udvalgets høring den 4/2-14, B 1 - bilag 6?

DET TALTE ORD GÆLDER

Svar A:

Tak til spørgeren. Jeg har taget imod spørgsmålene som en invitation til en uformel og direkte dialog og ser frem til drøftelsen.

Jeg er enig i forslagsstillernes intention om at fremme kvalitet og relevans i forskning og efteruddannelse på grundskoleområdet.

Forskning på grundskoleområdet er et vigtigt grundlag for at håndtere de udfordringer, vi står over for med den nye folkeskolereform. Og forskningen skal forholde sig til de helt konkrete udfordringer og indsatsområder.

Vi skal sikre, at lærerne i skolen har adgang til den nyeste viden, blandt andet gennem efter- og videreuddannelse, der giver lærerne undervisningskompetence i de fag, de underviser i.

Det tror jeg, at vi er helt enige om, og det har vi også lavet forlig omkring.

Udover målet om kompetencedækning skal efter- og videreuddannelse støtte lærernes pædagogiske kompetencer inden for fx klasseledelse, inklusion, undervisningsdifferentiering og it i undervisningen.

Efter- og videreuddannelse er også vigtig foruddannelse af ressourcepersoner og udvikling af specialistkompetencer inden for blandt andet læsning, matematik og praktisk/musiske fag.

Høringen den 4. februar 2014

Dette samråd er andet led i behandlingen af beslutningsforslaget. Forslaget blev behandlet første gang ved udvalgets offentlige høring den 4. februar 2014.

Jeg havde desværre ikke selv mulighed for at overvære høringen, da det var den dag, jeg tiltrådte som minister.

Men jeg er orienteret om, at udvalget havde inviteret en række centrale aktører til at holde oplæg ved høringen.

Det var blandt andet repræsentanter fra Institut for Uddannelse og Pædagogik under Aarhus Universitet, professionshøjskolerne, KL og Danmarks Lærerforening samt Forum for koordination af uddannelsesforskning.

Under høringen kom det blandt andet frem, at optaget på IUP's fire didaktiske kandidatuddannelser er steget i 2013, særligt på dansk og matematik.

Det blev ligeledes fremhævet, at efterspørgslen efter hele kandidatuddannelser inden for didaktiske fag stadig er relativt begrænset blandt folkeskolelærere.

Blandt de folkeskolelærere, som læser videre på IUP's kandidatuddannelser, har der traditionelt været en større interesse for de bredere psykologiske og pædagogiske fag.

KL lagde vægt på, at undervisningen på læreruddannelsen bør være praksisorienteret og rettet mod undervisningsmetoder.

Danmarks Lærerforening havde fokus på behovet for at styrke dels de faglige miljøer på skolen, dels lærernes fagdidaktiske kompetencer i et langsigtet perspektiv.

Det blev oplyst, at Forum for koordination af uddannelsesforskning har påbegyndt en kortlægning af dansk uddannelsesforskning. Kortlægningen skal tilvejebringe ny viden om, hvordan forskningsmiljøerne er fordelt samt, hvilke områder der forskes i. Kortlægningen forventes afsluttet i september 2014.

Endelig tilkendegav professionshøjskolerne, at de i vid udstrækningsamarbejder med universiteter samt kommuner og folkeskoler om at understøtte pædagogs og læreres kompetenceudvikling.

Supplement til høringen

Som supplement til oplysningerne på høringen, kan jeg nævne, at Institut for Uddannelse og Pædagogik (IUP) udover de 2-årige kandidatuddannelser også udbyder en række relevante forskningsbaserede masteruddannelser.

I regi af et konsortium med Metropol, UCC og VIA University College og en række kommuner er IUP desuden i gang med at udvikle forskningsbaseret efteruddannelse i tilknytning til den nye folkeskolereform.

Endelig arbejder professionshøjskolerne med at udvikle deres udbud af efteruddannelse. Blandt andet har de udviklet en screening, der kan vurdere lærernes kompetence i deres undervisningsfag – og herefter give tilbud om en tilpasset opkvalificering. Det understøtter målet om fuld kompetencedækning.

Regeringens initiativer - efter- og videreuddannelse

Regeringen har med flere initiativer sat fokus på at styrke efter- og videreuddannelse af ansatte i grundskolen.

1. For det første har regeringen med folkeskolereformen initieret et meget ambitiøst kompetenceløft af folkeskolelærerne gennem en massiv efteruddannelsesindsats.

Regeringen har sammen med forligspartierne afsat i alt 1 mia. kr. i perioden 2014-2020 til styrket efteruddannelse af lærere og pædagoger i folkeskolen.

2. For det andet har vi med modulopbygningen af den nye læreruddannelse sikret, at der er en relevant og fleksibel mulighed for, at lærere kan opkvalificere sig.
3. For det tredje kom Partsudvalget for efter-videreuddannelse af lærere og pædagoger i folkeskolen i efteråret 2013 med anbefalinger i forhold til udmøntningen af den afsatte mia. kr. Partsudvalget anbefalede blandt andet: kompetenceudvikling i folkeskolens fag, pædagogisk kompetenceudvikling med elevernes læring og trivsel i fokus og uddannelse af vejledere og ressourcepersoner.
4. For det fjerde har Undervisningsministeriet og Uddannelses- og Forskningsministeriet i samarbejde med professionshøjskolerne igangsat et udviklingsarbejde med inddragelse af Danmarks Evalueringsinstitutinden for rammerne af en partnerskabsaftale. Aftalen sætter fokus på udvalgte indsatsområder i implementeringen af den nye folkeskolereform.

Regeringen gør på de nævnte områder markant indsats for at styrke lærerens faglige kompetencer i skolens hverdag.

Regeringens initiativer - forskning

Der udføres i dag meget uddannelsesforskning, herunder grundskoleforskning. Ifølge Danmarks Statistik har vi på landsplan over 500 årsværk, der beskæftiger sig med uddannelsesforskning.

Det tidligere DPU (Danmarks Pædagogiske Universitet), nu Institut for Uddannelse og Pædagogik på Aarhus Universitet, er et blandt flere universiteter, hvor der forskes i grundskolen.

Men det er vigtigt at sige, at forskning og udvikling inden for skoleområdet finder sted på universiteter og professionshøjskoler i hele landet.

Regeringen har med flere initiativer styrket grundskoleforskningens kvalitet og relevans for praksis.

1. For det første er der udover universiteternes basismidler til forskning afsat 268 mio. kr. årligt til styrket udvikling og evidensbaseret af professionsuddannelserne med særligt fokus på lærer- og pædagoguddannelserne.

2. For det andet er der i ministeriets udviklingskontrakter med professionshøjskolerne sat konkrete mål for institutionernes videnproduktion og samspil med praksis.

Professionshøjskolerne er i fuld gang med at indgå konkrete samarbejdsprojekter med universiteter og kommuner om vidensbaseret skoleudvikling og kompetenceudvikling og efteruddannelse af lærerne

3. For det tredje har regeringen afsat 120 mio. kr. i 2013-2016 til ph.d.-programmet i uddannelsesforskning med fokus på, hvad der virker i praksis. Ph.d.-stipendierne skal gennemføres i samarbejde mellem en professionshøjskole og et universitet.

Afrapportering til udvalget

Jeg er som nævnt meget enig med forslagsstillerne i, at vi skal sikre, at den grundskoleforskning, der udøves, har både høj kvalitet og relevans for den pædagogiske praksis, som forskningen skal ud og virke i.

Jeg mener dog, at vi skylder at se resultaterne af den kortlægning, der i øjeblikket gennemføres af Forum for koordination af uddannelsesforskning, inden vi tager stilling til, om der er behov for en yderligere indsats på området.

Jeg vil derfor i efteråret 2014 vende tilbage til udvalget og orientere om resultaterne af kortlægningen.

I efteråret 2014 vil jeg desuden orientere udvalget om det fremadrettede udbud af efter- og videreuddannelse til grundskolens lærere på professionshøjskoler og universiteter. Jeg vil indhente bidrag fra professionshøjskoler og universiteter om deres strategier for området samt fremlægge relevante data på området.

Efter- og videreuddannelsesindsatsen for folkeskolelærere skal ikke kun omfatte lange 2-årige kandidatuddannelser. Men i høj grad også målrettede uddannelses tilbud med høj faglighed af kortere eller længere varighed.

Jeg vil derfor afrapportere på alle de relevante kursusformer, der tilbydes til grundskolens lærere.

Afvisning af beslutningsforslaget

Med folkeskoleforligets massive investering i lærernes kompetenceudvikling er der taget et meget væsentligt skridt for at understøtte et nødvendigt fagligt løft af folkeskolens lærere og elever. Og dette løft skal vi følge tæt.

Der er behov for, at dette udmøntes i en bred indsats for efter- og videreuddannelse. Indsatsen skal imødegå de udfordringer, som kommuner og folkeskoler står overfor, når de skal leve op til kravene om fuld kompetencedækning og målsætningerne i den nye folkeskolereform.

Jeg er pt - sammen med undervisningsministeren - i dialog med KL om, hvordan institutionerne under Uddannelses- og Forskningsministeriet

bedst kan imødekomme dette behov for efteruddannelse i forlængelse af folkeskolereformen og Partsudvalgets anbefalinger.

Jeg forventer, at professionshøjskolerne, Institut for Uddannelse og Pædagogik ved Aarhus Universitet samt de øvrige universiteter fremadrettet vil styrke samarbejdet og koordinationen af efteruddannelsesindsatsen yderligere.

Jeg vil derfor følge op på de positive tilkendegivelser fra IUP og professionshøjskolerne om, at de ønsker at bidrage til det faglige løft af folkeskolen, og jeg vil fortsætte dialogen med institutionerne herom.

Jeg anerkender, at der er en legitim samfundsmæssig interesse i at følge IUP's forsknings- og uddannelsesaktiviteter – både på grund af genstandsfeltet og på grund af forhistorien. Derfor vil jeg også sørge for, at ministeriet følger op på IUP's tilkendegivelser.

Men der er behov for at se på hele institutionsbilledet med både universiteter og professionshøjskoler, når der skal etableres en styrket og koordineret indsats for forskning og opkvalificering på grundskoleområdet.

På denne baggrund afviser regeringen beslutningsforslaget.

Samrådsspørgsmål B-G

Jeg har også modtaget seks samrådsspørgsmål, der specifikt handler om IUP, og som jeg kort vil besvare nu.

Spørgsmål B:

Vil ministeren i forbindelse med samrådet om lærernes efteruddannelse belyse den aktuelle produktion af kandidater og bachelorer på det tidligere DPU (Aarhus Universitet), jf. bilaget til B1?

Svar B:

De data for færdiggørelse, der er fremlagt af forslagsstillerne, omhandler færdiguddannede kandidater fra det tidligere DPU i 2009 og 2010. Dataene er nogle år gamle og omfatter alle studerende.

Jeg kan oplyse, at de studerende på Institut for uddannelse og pædagogik (IUP) ved Aarhus Universitet har forskellig baggrund som pædagoger, socialrådgivere, universitetsbachelorer, lærere eller andet. I 2013 var det knap en fjerdedel af de studerende, der blev optaget på IUP, som havde en baggrund som lærer. Blandt de lærere, der optages på IUP, er det en tredjedel, der har valgt en didaktisk uddannelse.

På høringen fremlagde IUP aktuelle tal for optaget på kandidatuddannelserne. IUP's tal viser at optaget på de fire fagdidaktiske kandidatuddannelser steg fra 2012 til 2013.

Det er værd at bemærke, at optaget på matematisk didaktik er mere end fordoblet fra 2012 til 2013, og at optaget på dansk didaktik er vokset med 60 pct. fra 2012 til 2013. Samlet optog IUP 119 kandidatstuderende på didaktiske uddannelser i 2013, heraf 22 på matematik og 51 på dansk.

IUP oplyser, at instituttets optag er bestemt af søgningen. IUP har således tilkendegivet, at hvis søgningen var højere, så ville IUP godt kunne optage flere studerende på uddannelserne.

Jeg ser det øgede optag det seneste år som et udtryk for, at blandt andet kommunerne i stigende grad prioriterer et kompetenceløft inden for de didaktiske områder.

Spørgsmål C:

Mener ministeren, at den handlingsplan for det tidligere DPU, der blev bebudet i AU's nye strategi (hvor ordet Folkeskole ikke forekommer), vil være egnet til at tilfredsstille Folkeskolens behov for kompetenceløft og videreuddannelse af lærerne?

Svar C:

Strategien for Aarhus Universitet 2013-2020 vedrører det samlede universitet. For mig at se, er det derfor ikke overraskende eller usædvanligt, at der ikke er en omtale af de enkelte institutter eller af folkeskolen.

AU oplyser, at implementeringen af strategienvil ske gennem handleplaner, der udarbejdes på fakultets- og institutniveau.

Det fakultetet, som IUP hører under, oplyser, at det vil være et led i handleplanen for 2014-15 at styrke udbuddet af efter-/videre-uddannelse.

IUP har meddelt, at instituttets strategiarbejde ikke er afsluttet. Men IUP tilkendegiver, at instituttet ser det som sin opgave at løfte kompetenceudviklingen af lærere, pædagoger og skoleledere i forlængelse af den nye folkeskolereform.

I den sammenhæng hæfter jeg mig ved, at IUP oplyser, at instituttet vil bidrage til at udfylde de høje ambitioner, der er sat for den danske folkeskole med den nyligt vedtagne folkeskolereform.

Jeg hæfter mig også ved, at IUP tilkendegiver, at instituttet vil udvikle og målrette efter- og videreuddannelsen af skoleledere, lærere og pædagoger i samarbejde med relevante aftagere, organisationer og professionshøjskoler.

Det er mit indtryk, at alle parter går konstruktivt ind i samarbejdet, og jeg vil tage en dialog med uddannelsesinstitutionerne herom. Jeg vil ligeledes sørge for, at ministeriet følger op på institutionernes tilkendegivelser.

Samrådspørgsmål D:

Mener ministeren, at den gældende formålsbestemmelse for det tidligere DPU (Aarhus Universitet) afspejler dette behov?

Svar D:

Der findes ikke en specifik formålsbestemmelse for Institut for Uddannelse og Pædagogik (IUP).

IUP blev oprettet i 2011 som et af institutterne ved Arts, der blev et nyt hovedområde ved Aarhus Universitet pr. 1. januar 2011.

Det tidligere DPU havde sit eget lovgrundlag frem til 2005, hvor loven om Danmarks Pædagogiske Universitet blev ophævet. DPU blev herefter underlagt universitetsloven. Universiteternes formål er fastsat i universitetslovens § 2.

Samrådspørgsmål E:

Mener ministeren, at den forskning, der foregår på det tidligere DPU (Aarhus Universitet), lever op til Folkeskolens behov for et fagligt og pædagogisk løft?

Svar E:

Den forskning, der finder sted på IUP, er underlagt forskningsfrihed samt øvrige krav til videnskabelighed, som gælder for alle danske universiteter.

Instituttet løser desuden en del forskningsbaserede opgaver inden for myndighedsrådgivning - eksempelvis i forhold til PISA-undersøgelser og tilsvarende opgørelser.

IUP har oplyst, at instituttet har særligt store forskningsprogrammer inden for skoleforskning, fagdidaktik samt organisation og læring. Herudover deltager instituttet i det såkaldte 4-10 konsortium, der er et samarbejde med IUP og professionshøjskolerne VIA, Metropol og UCC. Samarbejdet omfatter bl.a. aftaler med kommuner om efteruddannelse og fremmer forskning inden for blandt andet didaktik, læring og inklusion mv.

Forum for koordination af uddannelsesforskning har som nævnt igangsat en kortlægning af den samlede uddannelsesforskning i Danmark.

Jeg vil afvente resultatet af denne kortlægning og orientere udvalget, når kortlægningen foreligger i efteråret 2014.

I denne sammenhæng vil jeg nævne, at Uddannelses- og forskningsministeriet - i forlængelse af arbejdet i Forum for koordination af uddannelsesforskning - årligt vil drøfte indsatsen for forskning og uddannelse inden for området med Aarhus Universitet. Undervisningsministeriet vil blive inddraget i disse drøftelser.

Samrådspørgsmål F:

Har ministeriet i den løbende dialog med AU (Aarhus Universitet), herunder dialogen om udviklingskontrakter, markeret noget ønske vedrørende prioriteringen af folkeskolelærernes fagdidaktiske efteruddannelse samt forskning i fagdidaktik i den fremtidige udvikling for det tidligere DPU?

Svar F:

I maj 2011 vedtog Folketinget en ændring af universitetsloven, der bl.a. vedrørte udviklingskontrakterne. Kontrakterne blev i den forbindelse afgrænset til få - dels selvvalgte, dels pligtige - mål.

Dette indebærer, at der ikke sker en specifik adressering af enkeltinstitutter som IUP.

I perioden 2008-10 samt i 2011 var IUP dog nævnt i Aarhus Universitets udviklingskontrakt med fokus på universitetets etablering af samarbejder med professionshøjskolerne.

Som nævnt anerkender jeg, at der er en legitim samfundsmæssig interesse i at følge IUP's forsknings- og uddannelsesaktiviteter – både på grund af genstandsfeltet og på grund af forhistorien. Og jeg vil sørge for, at ministeriet følger op på IUP's tilkendegivelser – også selvom det ikke står eksplicit formuleret i udviklingskontrakterne men ligger nedenunder.

Men jeg vil gerne gentage, at efteruddannelse af lærere er en bred indsats, der varetages af en række videninstitutioner – og at efteruddannelse ikke kun består af lange, fagdidaktiske kandidatuddannelser.

Derfor vil ministeriet fortsat gå aktivt i dialog med IUP, professionshøjskolerne samt de øvrige universiteter om udbuddet af efteruddannelse til folkeskolelærere.

Og på den baggrund vil jeg i efteråret 2014 orientere udvalget om det fremadrettede udbud af efter- og videreuddannelse i relation til folkeskolen.

Samrådsspørgsmål F:

Har ministeriet bedt om evalueringer af handleplanen for 2013 og haft bemærkninger hertil i den løbende dialog med AU (Aarhus Universitet)?

Svar E:

AU har oplyst, at der ikke findes en handleplan for IUP for 2013 - ligesom der heller ikke blev udarbejdet handleplaner for de andre institutter på Aarhus Universitet i 2013.

Universitetets strategiarbejde koncentrerede sig i 2013 om universitets overordnede, faglige udviklingsproces og nye organisering.

Men det skal ikke afholde os fra at følge op på de tilkendegivelser, de har givet til mig.